UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria. iiii. post. ii. d[omi]nicam. xl.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Visual Library

dei. Jac. iiij. Superbis deus reſiſtit hũi-
libus autẽ dat gratiam.

T Ertius articulus. Audiſtis ꝛc̃. No-
tate qm̃ elatio ꝛ ſuperbia maximũ ẽ
penitẽtie ꝛ ſalutis impedimentũ ideo an-
te omnia eſt auferenda. Dicit em̃. l. Ceſ-
ſante cauſa impediente ceſſat impedimen
tũ. ff. de his q̃ notãt infamia. l. liberoꝝ. §.
j. Et ceſſante cauſa: ceſſat id q̃d factũ eſt
ꝓpter cauſam. j. q. vij. Q̃d ꝑ remedio No
ergo ceſſabit cordis duricia q̃ cauſat̃ ab
elatione ꝛ ſuperbia niſi auferatur ipſa ſu-
perbia. Notate ſi eſſet lignum tranſuer-
ſale in introitu domus impediens in-
greſſum: nõne prius eſſet auferendũ ſi q̃s
intrare velit. Expone: ꝛ ꝑ lignũ tranſuer-
ſale ſupbiã intellige que aditũ celeſtꝫ hie-
ruſalẽ impedit. Nam vt dr̃ Eccl'e. x. Odi
bilis eſt corã deo ꝛ hoĩbus ſuperbia.

¶ Feria. iiij. poſt. ij. dñicam. xl.

E Cce aſcen

ꝛc̃. Cõuerte luctũ noſtruꝫ
in gaudium. Heſter. xiij.
Hec oratio eſt penitentiũ volentiũ aſcen
dere hieroſolymã. Et in oratiõe illa mar
dochei quã habem⁹ in ep̃la tria obſeruã-
tur: q̃ ꝛ nos in oratõe noſtra obſeruare de
bemus qñ petimus a peccato liberari.
¶ Primũ eſt recognitio diuine potẽtie cũ
dicit. Dñe rex oĩpotẽs in ditiõe tua cũcta
ſunt poſita ꝛc̃. ¶ Scd̃m eſt inuocatio di-
uine miſcõie cũ dicit: ꝛ nũc dñe rex regum
deus abraã miſerere ppl'o tuo ꝛc̃. ¶ Ter
tiũ eſt intentio diuine gl'ie cũ dicit. Con-
uerte luctũ nr̃m in gaudiũ vt viuẽtes ꝛc̃.
¶ Ecce ꝛc̃.

P Rimus articul⁹. An cõtritio ſit mo
tus ſucceſſiu⁹. Q, ſic. Ois mot⁹ cir
ca quẽ eſt magis et min⁹ diuturnũ: eſt ſuc
ceſſiuus. ꝯtritio eſt huiuſmodi. Cõtra: ꝯ
tritio eſt neceſſaria in iuſtificatiõe impij q̃
fit in inſtanti. Rñdet boñ. in. iiij. diſt. xvj.
Eſt loq̃ de cõtritiõe tripliciter Primo q̃n
tũ ad durationẽ ꝛ ſic ẽ ſucceſſiua cũ duret
longo tp̃e ſicut et vita homis. Secũdo
q̃ntũ ad eſſe ꝛ ſic eſt in inſtanti. Q: ẽ act⁹
fixus in deteſtatione peccati. Tertio q̃n
tum ad fieri ꝛ hoc dupliciter vel q̃ntũ ad
preparationẽ ꝛ ſic hec eſt ſucceſſiua: vel q̃n
tũ ad forme introductionẽ: ꝛ ſic eſt inſtan
tanea. Ipe em̃ diſceſſus aĩe a pctõ fit in in-
ſtãti. Hec boñ. ¶ Pro ſuñ. De re loquĩ
mur multũ nob̃ neceſſaria: ſꝫ nõ in p̃ntivi
ta dr̃i p̃t q̃ cito labit̃. Vñ dr̃ Señ. De re
rũ fortuna multos vitã differẽtes mors
incerta ꝑuenit. Et illud Ouidij in faſtis
Et fugiunt freno non remorante dies.
Tp̃a labũt̃: taciti ſq; ſeneſcim⁹ ãnis. Fe-
ſtinemus ḡ ꝯteri qm̃ ſũme neceſſaria eſt
ꝯtritio. Sꝫ de ip̃a q̃rit̃. An contritio ꝛc̃.
Dic rñ. vt ſup̃. Ex q̃ ꝯcludē: q; benignus
ẽ dñs q̃ ſic inſtãti pctã remittit. Stati ei
cũ cor cõterit̃ oĩa pctã remittũt̃. O q; fa-
tui q̃ nõ accipiũt ꝯſideratiões ꝯtritiõis.
In p̃cedenti q̃ppe poſuimus tres. In h̃
dicturi ſum⁹ de tp̃is ꝯſideratiõibus ſub
numero ſeptẽplici ſiue ſeptẽnario. Opor-
tet em̃ penitentẽ ſimilẽ eſſe agno quẽ vi-
dit. bea. Joã. apoc. v. quaſi occiſũ: haben-
tem oculos ſeptẽ: ꝑ q̃s ſignificant̃ ſeptem
ꝯſideratões ad cõtritionẽ inductiue. De
bet em̃ peccator ꝯſiderare poſt ſe: ante ſe:
ad dextram: ad ſiniſtram: intra ſe: infra ſe
et ſupra ſe. ¶ Prima ergo eſt ꝯſideratio
poſt ſe ſiue retro. Vbi dꝫ cõſiderare vite
p̃terite prauitatẽ: tp̃is amiſſi p̃cioſitatem
ꝛ irrecuꝑabilitatẽ. Hier. ij. Vide vias tu
as in cõualle: ſcito quid feceris. ¶ Secun
da eſt ante ſe: Vbi cõſiderare dꝫ peccator
Doloroſe paſſiõis acerbitatẽ. quã habere
debet ante oculos: Mortis neceſſitatẽ:
ꝛ diuinã iudicij ſeueritatẽ. Heb. x. Horrẽ
dũ ẽ incidere in man⁹ dei viuẽtis. ¶ Ter
tia: ad dexterã: vbi cõſiderare dꝫ Diuino
rũ beneficioꝝ amiſſionẽ. Diuine miſcõie
vilipenſionẽ: ꝛ ſctõꝝ omniũ ꝯtra ſe ꝓuoca
tionẽ. ¶ Quarta: ad ſiniſtrã: vbi cõſidera
re dꝫ hoſtiũ inuiſibiliũ inſidias: aſtutias:
ꝛ fallacias ¶ Quita ẽ: infra ſe: vbi dꝫ ꝯſi-
derare Ignis infernalis ſibi parati acer-
bitatẽ intolerabilẽ: perpetuitatẽ intermi-
nabilẽ: ꝛ penaꝝ multiplicitatẽ innumera-
bilẽ. Dꝫ etiã intra ſe: cõſiderare ſui corpo
ris vilitatẽ. ¶ Sexta ẽ: infra ſe: vbi dꝫ ꝯſi-
derare: donoꝝ ſp̃ualiũ carẽtiã: pctõꝝ ſpur
ciciã: ꝛ diabolice ſuitutis miſeriã. ¶ Se-
ptima ẽ: ſup̃ ſe: vbi debꝫ ꝯſiderare: diuine
maieſtatis offenſionẽ: celeſtis hereditatꝫ
amiſſionẽ: ꝛ diuine vltionis expectationẽ
Inter iſtas autẽ cõſideratiões maxime

dolere debet peccatoꝛ: cōſiderādo diuine maieſtatis offenſionē. Hiere. ij. Scito et vide q̄ malū ⁊ amarū eſt te reliquiſſe dominū deū tuū. ¶ Figura zach. iij. Erāt ſeptē oculi ſup lapidē vnū. Spūaliter penitens debet eſſe vt lapis propter boni propoſiti firmitatē: ⁊ in quo ſeptē oculi. i. ſeptē ꝯſideratiōes ſupra poſite. Jō bene dicit ſaluatoꝛ Matth. xxiiij. Uidete. ſ. p̄dictas ꝯſideratiōes ne q̄s vos ſeducat.

Secūdus articul⁹. In euāg. qd̄ ſcribit Matth. xx. Notāde ſūt tres informatiōes ad p̄niaȝ inductiue: ⁊ ad aſcēſionē celeſtis hieruſalē diſpoſitiue.

¶ Prima eſt: informatio rememoꝛande paſſionis.

¶ Secūda eſt: informatio deſiderande p̄parationis.

¶ Tertia eſt: informatio obſeruande humilitatis.

¶ Prima igit̄ ⁊c̄. q̄ dn̄s aſſumpſit diſcipulos ſuos ⁊ ait. Ecce aſcendim⁹ ⁊c̄. Pluries p̄dixit dn̄s paſſionē ſuā vt p̄z. Mat. xvj. xvij. ⁊ xx. ⁊. xxvj. ⁊ Jo. xvj. In quo inſtruimur q̄ frequēter ei⁹ rememoꝛari debemus ſi hieroſolymā aſcendere volumus. Et q̄ de his dictū ē in do. l. iō nūc ptrāſim⁹. ¶ Scd̄a ē informatio deſiderāde p̄paratōis: q̄ poſtulantib⁹ ſedere iuxta eū in regno videlicet filijs zebedei / cognatꝫ dn̄i / per medium neceſſarium reſpondit non eē ſuū hoc eis dare: ſed q̄b⁹ paratū ē a p̄re: vicȝ p̄paratꝫ debite. Qm̄ ei dixerat dn̄s ſe reſurrecturū: vt d̄t hiero. putauit mulier ilico regnaturū: ⁊ auiditate feminea p̄ntia cupit: imēoꝛ futuroꝝ. Tūc ḡ acceſſit adoꝛās ⁊ petēs ab eo. Qui d̄t ei. q̄d vis. Nō petit ignoꝛās: ⁊ q̄ſi neſciēs: ſꝫ vt ea r̄ndēte: cōuenietēr manifeſtaret irrationabilē eē petitionē. Ait ḡ ei. Dic vt ſedeāt hi duo ⁊c̄. In trib⁹ deficiebat. Primo ī oꝛdine ⁊c̄. Peruerſitas: q̄ an̄ meritū petebat p̄miū. Dicīnq̄ vt ſedeāt q̄ nōdū laborauerunt. Scd̄o in intentiōe carnalitas. Credebāt em̄ h̄ ſibi deberi lege carnis: iō d̄t: hi duo filij ⁊c̄. s. cōſobrini tui. Tertio in materia vanitas q̄ pōpā: q̄rebat. iō ſubdit: vn⁹ ad dexterā ⁊c̄. Chryſo. in homel. Nihil ſpūale petebāt nec itelligētiā regni ſupioꝛis habebāt. Sup matt. t̄n̄ d̄t gloſa Nō dicim⁹ q̄ recte peteret hec mulier: ſꝫ dicim⁹ q̄ nō terrena: ſꝫ celeſtia filijs ſuis petebat. Nō em̄ ſenſit ſic cece matres que corp⁹ ſiue coꝛpa natoꝝ amāt: aīas aūt cōtēnūt: deſiderant illos valere in h̄ ſeclo: et nō curāt q̄d paſſuri ſūt in alio: vt oñdāt q̄ coꝛpoꝝ ſūt parētes, nō aīaꝝ. Dn̄s aūt ſciēs matrē a filijs iformatā r̄ndit eis dicēs. Neſcitꝫ q̄d p̄tatis. Beda. Deſiderabāt ei ſublimiter regnare cū chꝛō: ſꝫ p̄us erāt paſſuri hūiliter pro chꝛō. Hoc attendāt q̄ regnū celoꝝ petūt ⁊ parū ad hoc laboꝛant. Ex hac reſpōſiōe p̄z q̄ honoꝛes eccleſie nō ſīt diſpenſandi ſcd̄m ꝓpinquitatē ſanguinis. Et addidit dn̄s. Poteſtꝫ bibere calicē quē ego bibitur⁹ ſum: Chryſ. in homel. Ac ſi di. Uos mihi de honoꝛe ⁊ cognatōe loq̄mini. Ego aūt de agonib⁹ ⁊ ſudoꝛib⁹ loquoꝛ. Nō ē em̄ h̄ p̄mioꝝ tp̄s Idē Paſſionē dn̄i ſuſcepim⁹: omnē laborē ⁊ moleſtiā quā patimur. cōtra peccata certātes. Ideo etiāſi gentiles nō habes qui te perſequant̄: habes principem gentiliū diabolū, qui hominē perſequi nō ceſſat. Periculoſam etiā habes pugnam ſi incipis reſiſtere deſiderijs tuis. Illi autē dixerūt. Poſſum⁹. Chryſo. Inexpertis leuis eſſe creditur tētatio paſſionis ⁊ moꝛtis. Et ſicut dicit Chryſo. Hoc ex deſiderio ꝓmittunt: expectantes in eo qd̄ petierunt exaudiri. Jeſus autē dixit eis Calicem quidem meū bibetis: ſedere autē ad dexteram meā in gaudio eternitatis: vel ad ſiniſtram in perfruitiōe humanitatis non eſt ex oꝛdine iuſticie (que reſpondet meritis) dare vobis ratione cōſanguinitatis. Uel ſecūdū Remigiū Uobis talib⁹ quales nūc eſtis ſuperbis ⁊ ambitioſis: ſed hūilib⁹ q̄b⁹ paratū eſt a p̄re. Et ſm̄ Rabanum. Nō eſt meū dare vobis ſuper merito veſtro ⁊ laboꝛe. ¶ Tertia eſt informatio obſeruande humilitatis. Indignati ſūt quippe decem alij de petitione iſtoꝛū. Ideo ieſus eos ad ſe vocans infoꝛmauit de hūilitate ſeruanda dicens. Scitis quia principes gentiū dn̄antur eoꝛum: ⁊ qui poteſtatē habent ſuper eos benefici vocant̄: ſed non erit ita inter vos: q̄ videlicet regnum veſtrum eſt ſpirituale non terrenū. Chryſo. ſup Matth. Opus quidē bonū deſiderare: bonū eſt. primatū honoꝛis cōcupiſcere: vanitas. Nec̄ eni lau-

dem habebit apoſtolus qꝛ apl's fuit: ſed ſi opus apoſtolat⁹ bñ impleuit. Cõuerſatio ergo melioꝛ deſideranda eſt: nõ dignioꝛ gradus. Deinde dicit dñs. Quicunq̨ voluerit inter vos maioꝛ fieri dignitate/ ſit veſter ſeruus. i. omniũ nouiſſim⁹ ex humilitate. Chryſo. Quicũq̨ deſiderauerit primatũ in terris: confuſionẽ inueniet in celis. Idem. Nullus ſapiens vult vltro ſe ſubijcere ſeruituti ꝛ ꝑiculo tali vt det rationẽ pro eccleſia: niſi forte quia nõ timet iudiciũ: abutẽs principatu eccl'iaſtico ſeculariter. Et quia in moralib⁊ magis mouent facta q̃ ṽba. idõ vt dicit Hiero. dñs propoſuit exẽplũ ſui dicẽs. Sicut fili⁹ hominis nõ venit miniſtrari. ꝛc. Bern. Bonus miniſter q̃ carnẽ ſuam in cibũ: ꝛ ſanguinẽ in potũ: animã miniſtrat in preciuꝫ Exemplũ igitur vere humilitatis in ipſo chriſto capite accipite: qui fuit humilis in ortu ſuo: humilis in vita: hũilis in morte. Chryſo. Tu quidẽ ſi hũiliatus fueris: pro teipſo facis: ipſe aũt ꝑ te. Quãtũcũq̨ ꝗ hũiliatus fueris nõ poteris tm̃ deſcendere ſicut dñatoꝛ tuus.

Tertius articul⁹. Audiſtꝭ. ꝛc. Cauete ꝗ a ſuꝑbia q̃ hoieꝫ diabolo ſociat Idõ nõ põt hõ cũ ſuꝑbia aſcẽdere hieroſolymã: Dr̃ ei de pe. diſ. j. Ois q̃ nõ diligit. Bꝛitudo ſolũmõ mẽbꝛis chꝛi paraẽ: eis vicꝫ q̃ ſũt ei⁹ amici. Dicẽ aũt lex. Qui cum inimicis meis ẽ: amic⁹ me⁹ non eſt. ff. de affinitate. l. liberi. Pone caſum Oꝛdinat rex ꝯuiuiũ: inuitans fideles ꝛ amicos: venit vn⁹ gerens inſignia principis aduerſarij: q̃ idõ turpiter eiectus eſt. ꝛc. Expone ꝛ applica: qm̃ ſuꝑbia eſt inſigniũ diaboli. Ideo greg. Euidentiſſimũ ſignũ reproboꝝ ſuꝑbia. Et ecõuerſo: ſaluandoꝛũ humilitas.

Feria. v. poſt dñicã ſcdam. xl.

Ecce aſcen

e ꝛc. Do vnicuiq̨ iuxta viã ſuã ꝛ iuxta fructũ adinuẽtionũ ſuaꝝ. Hiere. xvij. Nõ diffidatꝭ õ domino: ſi veram penitentiã egeritis: Hieroſolymã aſcẽdetis: quoniã vnicuiq̨ dat iuxta viam ſuã, ꝛc. Ut autẽ ſtudeamus vias nr̃as facere bonas: tria ſũt ꝯſiderãda.

Primo q̃ miſerãda ſit diuine pietatis abũdantia: cũ dr̃ Maledictus ꝛc. ꝛ receſſit ſiue ꝛcedit a dño coꝛ ei⁹. erit ei ꝛc. Aug Magna hominis miſeria ſine illo eſſe: ſine q̃ nõ poteſt bene eẽ. Scdo q̃ ſit deſideranda diuine bonitatis cõfidentia ſiue ꝑſentia. Cũ dr̃. Bñdict⁹ vir q̃ cõfidit in dño. Tertio q̃ ſit formidanda diuine maieſtatis aſſiſtencia: cũ dr̃. Prauũ ẽ coꝛ hois ꝛc. Ego dñs ſcrutans.

Ecce ꝛc.

Primus articul⁹ An homo ſemꝑ debeat ꝯteri. Qꝫ nõ. lj. de pnia doleat ꝛ de doloꝛe gaudeat ꝗ nõ ſemꝑ dolendũ. Cõtra. Augu. de pnia vbi doloꝛ finiẽ deficit pnia: ſi pnia finiẽ. nihil relinquiẽ de venia Rñdet boñ. in. iiij. diſ. xvj. Sicut dr̃. Hugo. Cũ deus abſoluit hoiem a culpa ligat eũ vinculo ꝑpetue deteſtatiõis peccati: teneẽ eñ ſemꝑ malũ quod fecit deteſtari: ſꝫ qꝛ talis tẽrio eſt ꝑcepti affirmatiui qð ſemꝑ obligat: ſꝫ nõ ad ſemꝑ. Idõ ſꝑ teneẽ ꝯteri: ſꝫ nõ ad ſꝑ: ſꝫ ꝑ loco ꝛ tꝑe vicꝫ cũ cogitat pctã ſua. hec boñ. Pro fũd. Stultiſſimus eſt qui potius eligit in hac breuiſſima vita gaudere: vñ poſtmodum oporꝛet dolere: q̃ i hac breui dolere ꝛ ꝯteri: vñ poſtmodũ gaudiũ habeat ſempiternũ. Uñ i libello de ꝯtẽptu mũdi. Qð breuiter durat q̃s prudens q̃rere curat Tpa trãſibũt ꝛ gaudia vana peribũt. Et pariunt fructũ triſtẽ per ſecl'a luctũ. Nam vt di. Señ. ad lu. Ipſe voluptates in tormẽta vertũtur. Eligam⁹ poti⁹ amaritudinẽ ꝛ doloꝛẽ in hac vita q̃ in alia. Sed q̃ritur de amaritudine cõtritõis. An ꝛc. Dic rñ. vt ſuꝑ. Ex q̃ ꝯclude q̃ valde cauendũ eſt ne q̃s in recoꝛdatiõe peccatoꝝ iam cõfeſſoꝝ delectetur: qꝛ ſic iã delabeẽ in illa nõ eadẽ numero ſꝫ ſpẽ. Aug⁹. Nullũ ſcelus deo tã abominabile fit q̃ preterita peccata vnicuiq̨ noſtrũ dimiſſa reminiſcendo gaudere. Auð. o peccatores luxurioſi: furꝛes: guloſi. ꝛc. Sed vñ hoc: certe qꝛ nolũt ſeipſos exercere in ꝯſiderationib⁊ ꝑdictis in ſermonib⁊ precedentib⁹: que tamẽ ſunt q̃ſi canalia quibus adducitur aqua cõpunctiõis in ciuitatẽ anie Que quidem canalia ſemꝑ ſatagit diabolus obturare. Figura. Judith. vij. Diruptis carnalib⁹ ꝑ